

Fragmenta in epistulam ad Philippenses (in catenis)

621 Phil 1,5 Ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ. ἐπὶ τῇ εἰς τὸ εὐαγγέλιον κοινωνίᾳ ὑμῶν. τὸ δὲ ἀπὸ πρώτης ἡμέρας· ἢ ὅτι ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἀφ' οὗ ἐπιστεύσατε μέχρι τοῦ νῦν εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου ὑπὲρ πάντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς τὴν δέησιν ποιούμενος, ἢ ἐπὶ τῇ εἰς τὸ εὐαγγέλιον κοινωνίᾳ ὑμῶν τῇ ἀπὸ πρώτης ἡμέρας μέχρι τοῦ νῦν διακονουμένη. ἔοικε δὲ τὸ ἐφεξῆς μᾶλλον τῇ προτέρα ἐκδοχῇ 622 συμφωνεῖν. πῶς γὰρ ἀπ' ἀρχῆς ἠὲ χαρίστες μήπω βεβαιωθέντας ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ ἰδῶν; πεποιθώς, φησὶν, ὅτι ὁ τοιαύτην πρόθυμον καὶ θερμῆς γέμουσαν ἀρχὴν ἐνθεῖς, αὐτὸς καὶ εἰς τελειότητα ἔργου ταύτην προαγάγοι. Phil 1,7 Τοῦτο φρονεῖν ὑπὲρ πάντων. φρονεῖ γὰρ καὶ λογίζεται ἀγαθὰ καὶ μεγάλα διανύειν τοὺς μαθητὰς ὁ μεγάλην σπουδὴν καὶ ἐπιμέλειαν εἰς αὐτοὺς καταβιβληκώς. ἢ δίκαιον ἐμοὶ τοῦτο λογίζεσθαι, τῷ τοιαύτην ἔχοντι διάθεσιν περὶ ὑμᾶς ὥστε μηδ' ἐν τοῖς δεσμοῖς μου ἐπιλανθάνεσθαι ὑμᾶς, ἀλλ' ἐγκαρδίου ἀεὶ περιφέρειν. τί δὲ τὸ αἴτιον τὸ ἐγκαρδίου αὐτοὺς καὶ ἀνεπιλήστους ἔχειν; ὅτι συγκοινωνοὶ μου, φησί, τῆς χάριτός εἰσιν· ἢ τῆς διὰ πίστεως ἐπιχορηγουμένης αὐτοῖς πνευματικῆς δωρεᾶς ποικίλως αὐτοῖς ἐνεργουμένης τότε, ἢ ἀπλῶς χάριτος τῆς διὰ τοῦ βαπτίσματος παλιγγενεσίας καὶ υἰοθεσίας. ἢ ἐν τῇ καρδίᾳ εἶπον ἔχειν συγκοινωνούς μου ὄντας ὑμᾶς, ἐν τε τοῖς δεσμοῖς μου καὶ ἐν τῇ ἀπολογίᾳ καὶ ἐν τῇ βεβαιώσει. τὸ δὲ τῆς χάριτος ἀντὶ τοῦ διὰ τῆς χάριτος· ἄνευ γὰρ θείας χάριτος οὐδεὶς ἀξιοῦται τῆς τοιαύτης κοινωνίας. Phil 1,8 Ἐν σπλάγχνοις Ἰησοῦ Χριστοῦ. οἷον· οὐκ ἀνθρωπίνους, οὐδέ τι ἀνθρώπινον πάσχουσιν, ἀλλ' ὅλον κατὰ Χριστὸν Ἰησοῦν διακειμένους. μέγα μὲν τὸ ὑπὸ Παύλου ποθεῖσθαι· τὸ δὲ καὶ ἐν σπλάγχνοις μεῖζον· τὸ δὲ καὶ ἐν σπλάγχνοις Ἰησοῦ Χριστοῦ οὐδεμίαν ὑπερβολὴν ἀπολιμπάνει. Phil 1,13 Ὡστε τοὺς δεσμούς, ἢ τοὺς ἐν Χριστῷ δεσμούς, τοῦτ' ἔστι τοὺς διὰ Χριστόν, ἵνα ἢ καθ' ὑπερβατόν ἢ σύνταξις. ἢ τοὺς δεσμούς, φησὶ, τοὺς ἐν Χριστῷ φανεροὺς γεγενημένους, τοῦτ' ἔστι εὐδοκία καὶ οἰκονομία Χριστοῦ φανερωθέντας· καὶ γὰρ οὐδὲν ἦν ὁ πάσχων καὶ κατορθῶν Παῦλος, εἰ οὐκ ἀνέφερον εἰς Χριστόν. ἢ ἐκείνων ἐν Χριστῷ οἱ δεσμοὶ φανεροῦνται, τῶν μὴ κατ' ἐπίδειξιν τι πραττόντων, ἀλλὰ οὕτως πραττόντων ὥστε τοὺς ὀρώντας ὠφελεῖσθαι καὶ τὸν ἐν οὐρανοῖς δοξάζειν θεόν. 623 Phil 1,17 Ἡ τί γὰρ ἄλλο, φησὶν, εἰ μὴ τοῦτο; οἷον· τί ἄλλο γὰρ εἰ μὴ εἰς ἀπολογίαν τοῦ εὐαγγελίου κεῖμαι; Phil 1, Ὡς πάντοτε καὶ νῦν. πάντοτε ἐμεγαλύνετο Χριστὸς ἐν τῷ Παύλῳ, καὶ ὅτε παρεχώρει αὐτὸν τοῖς δεσμοῖς καὶ ταῖς μάστιξιν ἐνταλαιπωρεῖν, καὶ ὅτε ἐξεῖλκε καὶ ἐλυτροῦτο αὐτόν. διὰ μὲν γὰρ ἐκείνου ἐβεβαιούτο καὶ ἐκρατύνετο τὸ κήρυγμα, λογιζομένων τῶν ὀρώντων τὰ Παύλου δεσμὰ καὶ τὰς θλίψεις, ὡς εἰ μὴ θεῖόν τι καὶ πανάληθες αὐτοῦ τὸ κήρυγμα, οὐκ ἂν ἑαυτὸν μυρίοις χαίρων ἐξεδίδου κακοῖς ἐνὸν παυσάμενον ἀπαλλάττεσθαι. διὸ εἰκότως ἐμεγαλύνετο ὁ Χριστὸς τοῦ κηρύγματος βεβαιουμένου. πάλιν δὲ ὅτε ἐξεῖλκε καὶ ἐξήρπαζεν αὐτόν ἐκ τῶν κινδύνων, αὐτόθεν ἐμεγαλύνετο. εἰ μὴ γὰρ θεία τις καὶ ὑπὲρ ἄνθρωπον ἦν ἡ ῥυομένη τὸν Παῦλον χάρις, πῶς ἐλύετο τὰ δεσμὰ; πῶς ἀνεώγγυντο αἱ θύραι; πῶς τὰ μυρία ἐκεῖνα θαύματα ἐγεγόνει; ἐμαρτύρει οὖν ὁ Χριστὸς δι' ὧν ἐρρύετο τῶν κινδύνων Παύλῳ· καὶ Παῦλος πάλιν δι' ὧν ἐνεκαρτέρει τοῖς πειρασμοῖς, ἐμαρτύρει τῷ κηρύγματι· καὶ δι' ἀμφοῖν ὁ Χριστὸς ἐμεγαλύνετο. οὕτως οὖν καὶ νῦν, φησὶν· εἴτε ἐξαιρεῖται με τοῦ θανάτου εἴτε μὴ ὁ Χριστὸς, ἐν ἐμοὶ μεγαλυνθήσεται· ἐγὼ γὰρ καὶ ζῶν τῆς ὑπὲρ τοῦ κηρύγματος παρρησίας οὐκ ἀποστήσομαι, κἂν δέη με τεθνάναι, μετὰ ταύτης τεθνήξομαι. εἴτε διὰ ζωῆς, εἴτε διὰ ζωῆς ὡς νῦν ἐξαρκάζων ἐκ τῆς Νέρωνος μαιφονίας, εἴτε διὰ θανάτου ὡς ὕστερον ἀξιῶν με τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ μαρτύριον ζῖφει τελειῶσαι. Phil 1,24–25 Καὶ τοῦτο πεποιθώς οἶδα. ἀντὶ τοῦ καὶ τοῦτο θεαρηκῶς καὶ οὐ διστάζων οἶδα. τί δὲ ἐστὶν ὁ θαρρῶν καὶ οὐ διστάζων οἶδεν; ὅτι ἀναγκαιότερον τὸ δι' αὐτοὺς ἐπιμένειν τῇ σαρκί. εἶτα· οἶδα

ὅτι μενῶ καὶ συμπαραμενῶ· ἀπὸ κοινοῦ γὰρ τὸ οἶδα. ἢ καὶ τὸ ὄλον ἀπὸ κοινοῦ, οἶον· ὅτι θαρρῶν οἶδα, οὐ μόνον ὅτι ἀναγκαιότερον τὸ ἐπιμένειν με τῇ σαρκί, ἀλλ' ὅτι καὶ ἐπιμενῶ καὶ συμπαραμενῶ. ὁ γὰρ τῶν ἀπορρήτων καὶ ὑπερουρανίων μύστης οὐδὲ τὴν ἑαυτοῦ ζωὴν ἐν δισταγμῷ ἤδει, καὶ ὅτι ἔτι νῦν ἐπιβιώσεται. 624 Δύναται δέ τις καὶ ἐτέρως τὸ ῥητὸν συντάξας, οὕτως ἐκλαβεῖν ἐτοιμότερον· τὸ ἐπιμένειν, φησίν, ἀναγκαιότερον δι' ὑμᾶς. εἶτα· καὶ εἰς τοῦτο θαρρῶν ὅτι ἀναγκαιότερόν ἐστι, φησίν, οἶδα ὅτι μενῶ καὶ συμπαραμενῶ καὶ ἐξῆς. Phil 1,28 Καὶ μὴ πτυρόμενοι ἐν μηδενί. ἐὰν ἦτε, φησί, μὴ πτυρόμενοι ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων, ἢ ἐπανάστασις αὐτῶν ἢ καθ' ὑμῶν τραπήσεται αὐτοῖς εἰς ἔνδειξιν ἀπωλείας, οἶον ἢ ὅτι ἐπιδειχθήσεται αὐτοῖς καὶ φανερωθήσεται διὰ τῆς ὑμῶν στερρότητος τὰ τῆς ἀπωλείας, καὶ ἀποστήσονται ἀπὸ τῆς ματαίας δόξης καὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτῶν, καὶ ἐκ τούτου ἔσται ὑμῖν μᾶλλον πλοῦτος σωτηρίας ὡς καὶ ἐτέροις προξενήσασιν φυγεῖν τὴν ἀπώλειαν καὶ κερδήσασιν τὴν σωτηρίαν. ἢ οὖν οὕτω νοητέον, ἢ ἀπλούστερον ὅτι ἡ ἐπιχείρησις αὐτῶν καὶ ὁ πόλεμος αὐτῶν ὁ καθ' ὑμῶν, ὑμῶν μὴ πτυρομένων, ἐκείνοις μὲν πλὴν τῆς ἰδίας ἀπωλείας οὐδὲν ἄλλο ἐνδείξεται οὐδὲ προξενήσει, ὑμῖν δὲ ἀντὶ βλάβης καὶ σωτηρίας ὑπόθεσις καὶ ἀφορμὴ τελειοτέρας ἀρετῆς χρηματίσει. Phil 2,3 Ἀλλὰ τῇ ταπεινοφροσύνῃ. βούλεσθε εἰδέναι ὅτι ἡ ταπεινοφροσύνῃ οὐδὲν ὑμᾶς βλάπτει, οὐδὲ ζημιοῖ, οὐδὲ καταβιβάζει τοῦ παρόντος ὕψους, ἀλλὰ μᾶλλον ἀπόδειξις αὐτοῦ γίνεται; τὸν Χριστόν, φησίν, ἐννοήσατε· μάλιστα γὰρ ἐν τούτῳ δείκνυται φύσει θεὸς εἶναι, ἐν τῷ ταπεινωθῆναι καὶ φορέσαι τὸν ἄνθρωπον. ἤδει γὰρ ὅτι ἐκ ταύτης τῆς ταπεινώσεως οὐδὲν ζημιωθήσεται τοῦ προσόντος αὐτῷ κατὰ φύσιν τῆς θεότητος ὕψους. εἰ δὲ ταύτην ἐπίκτητον εἶχεν, ἐδεδοίκει ἂν ἑαυτὸν ταπεινώσαι, ἵνα μὴ ἐκπέσῃ τοῦ μόλις αὐτῷ ἐπικτηθέντος ἀξιώματος. ἀπόδειξις οὖν ἡ ταπείνωσις τοῦ κατὰ φύσιν ὕψους αὐτοῦ τῆς θεότητος. εἴ τις οὖν ὑψηλὸς κατ' ἀρετὴν καὶ μέγας ἐφίεται εἶναι, ταπεινοφρονεῖτω· ἢ γὰρ ταπείνωσις ἐστὶν ἡ δεικνύουσα καὶ μαρτυροῦσα τὸ ὕψος τῆς ἀρετῆς. μιμείσθω τὸν Χριστόν· οὐδὲν ἀπολέσει ταπεινούμενος, μᾶλλον δὲ μεγάλα κερδανεῖ. ὁ πένης τὴν ἀρετὴν οὐ δύναται ταπεινωθῆναι· φοβεῖται γὰρ μὴ ἐκπέσῃ τοῦ ἐπιπλάστου καὶ κατεσχηματισμένου ὕψους. ὁ πλούσιος καὶ ὑψηλὸς τὴν ἀρετὴν ταπεινούσθω· ἐν τούτῳ γὰρ μᾶλλον ἑαυτὸν δείκνυσιν ὡς ἀληθῶς ὑψηλόν, ὅτι οὐ δέδοικε ταπεινωθῆναι, καὶ οἶδεν ὅτι ἠδρασταί. 625 Phil 2,5 Τοῦτο γὰρ φρονεῖσθω. ὁ γὰρ Χριστὸς καὶ θεὸς ἡμῶν οὐ τὸ ἑαυτοῦ ἐσκόπησεν, ἀλλὰ τὸ πάντων συμφέρον καὶ σωτήριον. διὰ τοῦτο ταπεινοῖ ἑαυτὸν διὰ σαρκώσεως, καὶ ὑποῖ πάντας ἡμᾶς διὰ τῆς οἰκειᾶς ταπεινώσεως. ὁ οὖν ἑαυτὸν ταπεινῶν Χριστοῦ γίνεται μιμητής, καίτοι αὐτὸς θεὸς ὢν φύσει καὶ ὑψηλὸς κατ' οὐσίαν, οἱ δὲ παρ' ἀνθρώποις ὑψηλοὶ ἐξ ἀρπαγῆς, ἐκ πλεονεξίας προσεκλήσαντο τὸ ἐν αὐτοῖς ὑψηλόν, ἐπεὶ ἢ γε φύσις κοινὴ καὶ ἴση καὶ ὁμότιμος ἀνθρώπων ἀπάντων. εἰ οὖν ὁ φύσει θεὸς καὶ φύσει ὑψηλὸς ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν δι' ἡμᾶς, οἱ φύσει ὁμότιμοι καὶ ὁμοίως ταπεινοὶ οὐκ ὀφείλομεν ἀλλήλοις ταπεινοῦσθαι καὶ τὰ οἰκεῖα συνεπίστασθαι μέτρα; ἐὰν δὲ ταπεινωθῶμεν, ὑπερυψοῖ καὶ ἡμᾶς ὁ θεὸς χαριζόμενος ἡμῖν ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε καὶ οὖς οὐκ ἤκουσε καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη. μακάριοι γὰρ, φησίν, οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. καίτοι καὶ εἰ μὴ τοῦτο ἦν, αὐτόθεν ἐστὶν ὑψηλόν καὶ μέγα τὸ ἀξιοθῆναι μιμητὰς γενέσθαι Χριστοῦ. Phil 2,12-14 Μετὰ φόβου καὶ τρόμου. καλῶς· δεῖ γὰρ φοβεῖσθαι καὶ τρέμειν ἐν τῷ ἐργάζεσθαι τὴν ἰδίαν σωτηρίαν ἕκαστον, μὴ ποτε ὑποσκελισθεὶς ἐκπέσῃ ταύτης. πολλοὶ γὰρ εἰσιν οἱ πειρασμοὶ καὶ πολλοὶ οἱ ἐπιβουλεύοντες, ὅπου γε καὶ αὐτὸ τὸ τὴν ἀρετὴν ἀσκῆσαι ἐνίοις εἰς τὸναντίον ἐκβέβηκεν, ἀπονοίας καὶ ὑπερηφανίας ὑπόθεσις γενόμενον. δεῖ οὖν διὰ ταῦτα δεδοικότας καὶ τρέμοντας τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθαι. εἰ μὴ γὰρ ὁ θεὸς τὸν ἀγῶνα καὶ τὴν μετὰ φόβου σπουδὴν βλέπων συναντιλαμβάνηται, καὶ τὸ θέλειν αὐτὸ οὐκ εἰς ἀγαθὸν ἀποβήσεται τέλος, καὶ τὸ ἐνεργεῖν οὐκ ἂν κριθεῖη

πραῖξις ἀγαθή. ἠθέλησε γὰρ ὁ Κάϊν θυσίαν θεῷ προσαγαγεῖν, πράγμα θελήσας τότε μάλιστα ἐπαινετόν, καὶ ἐνήργησεν ἔθυσσε γάρ, ἄλλ' οὐδέτερον ἀπεδέχθη παρὰ θεοῦ· οὐ γὰρ ἦν μετὰ φόβου καὶ τρόμου. διὸ οὐδὲ συναντελάβετο τὸ θεῖον, οὐδ' εἰς τέλος αὐτῷ ταῦτα ἐξέβη χρηστόν. αὐτὸς δὲ ἐνεργεῖν φησι τὸν θεὸν εἰκότως· καὶ γὰρ συναντιλαμβανόμενος ἡμῶν αὐτὸς ἐστὶν ὁ τελειῶν καὶ οἰονεὶ μορφοποιῶν τὴν ἡμετέραν καὶ θέλησιν καὶ ἐνέργειαν. δύναται δὲ τὸ ὁ θεὸς γὰρ ἐστὶν ὁ ἐνεργῶν καὶ ἐξῆς, καὶ ὡς αἰτία εἰρήσθαι τοῦ χωρὶς γογγυσμῶν καὶ λογισμῶν. τί γὰρ γογγύζεις, φησί, ὡς κοπιῶν; ὁ θεὸς ἐστὶν ὁ πάντα ἐνεργῶν· καὶ τί διαλογίζη τὸ ἐπίπονον τῆς ἀρετῆς, θεὸν ἔχων συνεργόν; 626 Phil 2,17-18 Ἄλλ' εἰ καὶ σπένδομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ. τὸ χωρίον τοῦτο, ἢ ὡς οἱ πρὸ ἡμῶν ἐξηγήσαντο ἐκκληπτέον, ἢ καὶ οὕτως· ἄλλ' εἰ καὶ θύομαι τὴν θυσίαν καὶ λειτουργίαν τῆς πίστεως ὑμῶν ἢν ἱερούργησα τῷ θεῷ, χαίρω μὲν ὡς ἀληθῶς χαρὰ γὰρ διδασκάλου ἢ τῶν μαθητευθέντων τελειότης συγχαίρω δέ, ὅτι καὶ αὐτοὶ τελειούμενοι χαρᾶς ἀπολαύετε μεγίστης· ὥστε ἐγὼ μὲν διὰ τοῦτο χαίρω καὶ συγχαίρω ὑμῖν. καὶ ὑμεῖς δὲ ὀφείλετε χαίρειν, ὅτι γίνεσθε ἐν τελειότητι, καὶ συγχαίρειν ἐμοί, ὅτι ἠυφράνατε τὸν διδάσκαλον. δοκεῖ δὲ ἴσως τὸ ἄλλ' εἰ καὶ σπένδομαι ἔννοιαν παρεισάγειν, ὅτι εἰ μὴ ἐπὶ τῇ θυσίᾳ αὐτῶν ἐσπένδετο, ἐλυπεῖτο ἄν· τοῦτο γὰρ ὑποφαίνει ὁ τοῦ λόγου σχηματισμός. καὶ φαμεν ὅτι οὐδὲ τοῦτο ἄτοπον· εἰ γὰρ αὐτὸς προέφη ἀναγκαιότερον ἠγεῖσθαι τὸ ἐπιμένειν αὐτὸν τῇ σαρκὶ διὰ τὴν προκοπὴν καὶ τελείωσιν τῶν μαθητῶν, πάντως ἂν ἐλυπήθη θυόμενος ἐκείνους μήπω τελειώσας μηδὲ τὴν πίστιν αὐτῶν ὡς θυσίαν ἔχων καὶ λειτουργίαν προσαγαγεῖν τῷ Χριστῷ. Καὶ ἄλλως δέ· οὐχ ἀπλῶς ἂν ἠρετίσατο θύεσθαι, εἰ μὴ ἐφ' ᾧ σπουδαῖος καὶ θερμὸς κήρυξ τῆς πίστεως γέγονεν, καὶ ἐφ' ᾧ τοὺς μαθητὰς οὕτω κατήρτισεν ὥστε δύνασθαι αὐτῶν ὡς θυσίαν καὶ λειτουργίαν τὴν πίστιν προσαγαγεῖν τῷ θεῷ· ὁ γὰρ διὰ ταῦτα θυόμενος οὗτος ὡς ἀληθῶς χαίρει καὶ ἀγάλλεται θυόμενος· οὐδεὶς γὰρ μάτην αἰρεῖται σφάττεσθαι. Δυνατὸν δὲ καὶ οὕτως· σπένδομαι νῦν τοῖς πειρασμοῖς καὶ ταῖς θλίψεσιν καὶ γὰρ ἀλλαχοῦ φησιν· καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκω· ἄλλ' εἰ καὶ θύομαι, φησί, ταῖς θλίψεσι καὶ τοῖς πειρασμοῖς δεσμὰ γὰρ περιέκειτο αὐτῷ ἄλλ' οὐκ ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ λειτουργίᾳ τῆς πίστεως ὑμῶν χαίρω καὶ ἐξῆς. Ἡ καὶ οὕτως· ἄλλ' οὐκ ἐπὶ τῇ θυσίᾳ, τοῦτ' ἔστιν ἔνεκεν ὑμῶν καὶ τοῦ εἰς ὑμᾶς κηρύγματος χαίρω καὶ ἐξῆς. Phil 2,30 Ὅτι διὰ τὸ ἔργον τοῦ Χριστοῦ. καλῶς ἔργον Χριστοῦ αὐτὸ καλεῖ· εἰ γὰρ ὁ δεχόμενος τοὺς μαθητὰς αὐτὸν δέχεται τὸν Χριστόν ὁ γὰρ δεχόμενος ὑμᾶς, φησὶν, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὁ ὑπηρετῶν ἐν τινὶ τοῖς μαθηταῖς Χριστῷ ὑπηρετεῖ. καὶ ἄλλως δὲ ἔργον ἐστὶ Χριστοῦ· ὅτι ἐντολῆς ἐστὶ Χριστοῦ τὸ τιθέναι ὑπὲρ τῶν φίλων τὴν ἰδίαν ψυχὴν. εἰ δὲ ὑπὲρ φίλων, πόσω μᾶλλον ὑπὲρ διδασκάλων; 627 Phil 3,1 Χαίρετε ἐν κυρίῳ. καὶ ἔτι εἰ ὁ ἀπόστολος ὑμᾶς ἀνέρωσε, καὶ ἀπεστάλη πάλιν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἐγὼ τῆς ἐπ' αὐτῷ λύπης ἀπήλλαγμα, καὶ τὸ ὑστέρημα ὑμῶν ἀναπεπλήρωται, χαίρειν ὀφείλετε χαρὰν πνευματικὴν καὶ ἀξίαν κυρίου. Phil 3,4 Καίπερ ἐγὼ ἔχων πεποίθησιν. εἰ ἐβουλόμην, φησί, καυχῆσασθαι ὡσπερ ἐκεῖνοι, ἔχω μᾶλλον πεποίθησιν κάγῳ ἐν σαρκί, οἷον· ἠδυνάμην κάγῳ ὡς ἐκεῖνοι ἐπὶ τῆς σαρκὸς μου περιτομῆ καυχῆσασθαι καὶ πλέον ἐκείνων. Phil 3,7 Ἄλλ' ἄτινά μοι ἦν κέρδη. κέρδος λέγει τὰ ἀπὸ τοῦ νόμου αὐτῷ συλλεγέντα· ὥστε οὐ κακίζει τὸν νόμον, ὡς οἱ ἀπὸ Μαρκίωνος ληροῦσιν. εἰ δὲ καὶ ἠγῆται αὐτὰ ζημίαν, οὐχ ἀπλῶς λέγει τοῦτο, ὅπερ ἦν ἂν κακίζοντος τὸν νόμον, ἀλλὰ ζημίαν αὐτὰ καλεῖ τῇ πρὸς Χριστὸν συγκρίσει καὶ παραθέσει, ὅπερ μᾶλλον εἰς ἐγκώμιον τοῦ νόμου τελεῖ, τὸ μὴ ἄλλως τολμᾶν ζημίαν αὐτὸν καλεῖν εἰ μὴ τῇ πρὸς Χριστὸν παραθέσει καὶ συγκρίσει. Phil 3,8 Ἀλλὰ μὲν οὖν καὶ ἠγοῦμαι πάντα. εἰ ἠγῆ πάντα ζημίαν, ὧ Παῦλε, καὶ αὐτὰ τὰ σωματικῶς φυλαττόμενα τοῦ νόμου διὰ τὸ ὑπερβάλλον τῆς γνώσεως Χριστοῦ, πῶς λέγεις εὐθύς· δι' ὃν πάντα ἐζημιώθη; τὸ γὰρ λέγειν ἐζημιώθη οὐκ ἔστι ζημίαν ἀποβαλεῖν τοῦτο γὰρ μᾶλλον κερδησαί ἐστιν,

τὸ ἐλευθερωθῆναι ζημίας ἀλλὰ μᾶλλον πραγμάτων λυσιτελῶν τινων σημαίνει ἀποβολήν. πῶς οὖν ἂ ἦγησαι ζημίαν, ταῦτα ἀποτιθέμενος λέγεις ὅτι ἐζημιώθην; καὶ φαμεν ὅτι οὐχ ἀπλῶς ταῦτα ἠγεῖτο ζημίαν, ἀλλὰ πρὸς σύγκρισιν τελειότερας τῆς κατὰ Χριστὸν γνώσεως, ἐπεὶ καθ' αὐτὸ καὶ κέρδος αὐτὰ ἐνόμιζεν· διὸ τὸ μὲν ἠγοῦμαι ζημίαν πρὸς τὴν σύγκρισιν τῶν βελτιόνων, τὸ δὲ ἐζημιώθην καθ' αὐτὸ πρὸς τὴν φύσιν τοῦ νόμου. Ἡ καὶ τοῦτο δεῖ εἰπεῖν, ὡς οὐ μέλει τῷ θεσπεσίῳ Παύλῳ περὶ ἐκλογῆς Ἑλληνικῶν ὀνομάτων, μόνον τὸ ὑποκείμενον δηλῶσαι σκοπεῖ. ὡσπερ γὰρ ἀλλαχοῦ τὴν ἐξουσίαν τὴν τοῦ θανάτου τὴν καθ' ἡμῶν δηλῶσαι θέλων οὐδὲν περὶ τὴν λέξιν 628 ἠκριβώσατο, ἀλλ' ἀντὶ τοῦ εἰπεῖν ἐτυράννησεν ἢ ἐβίασατο, εἶπεν· ἐβασίλευσεν, ὀνόματι εὐφήμῳ τὴν δύσφημον αὐτοῦ τυραννίδα σημαίνων, οὕτω καὶ νῦν τὴν ἀποβολὴν τῶν ἐπιζημιῶν εὐφημον οὔσαν λέξει παρεδήλωσεν οὐκ εὐφήμῳ εἰπὼν· ἐζημιώθην. Phil 3,13α Ἐγὼ ἑμαυτὸν οὐ λογιζομαι κατειληφέναι, ἅμα διὰ τοῦ καθ' ἑαυτὸν ὑποδείγματος κάκεινους διδάσκων μετριοφρονεῖν καὶ μὴ φυσιοῦσθαι ὡς κατειληφότας. Phil 3,13β Ἐν δέ, τὰ μὲν ὀπίσω. τὸ ἐν δέ, ἢ κατ' ἔλλειψιν εἰρησθαι νομιστέον, ὡς οἱ πρὸ ἡμῶν ἐξειλήφασιν καὶ γὰρ καὶ ἐν τούτῳ τῷ σχήματι πλεονάζει, ἵνα λείπη· ἐν δὲ φροντίζω, ἐν μελετῶ καὶ διαμεριμνῶ. τί τοῦτο; τὰ μὲν ὀπίσω, φησί, καὶ ἐξῆς. Ἡ οὖν οὕτως ἐκκληπτέον ἢ ἐτέρῳ μᾶλλον ὑποπίπτειν σχήματι τῷ ἀπὸ κοινοῦ πολὺς γὰρ ἔστι καὶ ἐν τούτῳ ὁ θεῖος Παῦλος ἵνα ἢ τὸ λογιζομαι κατειληφέναι ἀπὸ κοινοῦ, οἶον· οὐδὲν λογιζομαι κατειληφέναι ἀλλ' ἢ ἐν. ποῖον δέ ἔστιν ὁ λογιζῆ κατειληφέναι; ὅτι τὰ μὲν ὀπίσω ἐπιλανθανόμενος, τοῖς δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος, κατὰ σκοπὸν διώκω καὶ ἐξῆς. ἔδει γὰρ αὐτὸν κατειληφέναι, ὅτι κατὰ σκοπὸν διώκει, καὶ οὐκ ἔστιν αὐτῷ μάταιος ὁ δρόμος. διὸ καὶ ἀλλαχοῦ φησιν· οὕτως τρέχω ὡς οὐκ ἀδήλωσ, οὕτως πυκτεύω ὡς οὐκ ἀέρα δέρων, καὶ πάλιν· οὕτως τρέχετε, ἵνα καταλάβητε. Phil 3,16–17a Πλὴν εἰς ὃ ἐφθάσαμεν. τέως, φησίν, ἕως ἂν ὑμῖν ἀποκαλύψῃ τὸ ἀληθές, ὃ κατελάβομεν μὴ ἀπολέσωμεν. ἀπόλλυται δὲ πῶς; ἂν ἀμελήσωμεν καὶ τῆς προτέρας σπουδῆς καὶ τοῦ δρόμου παρατραπῶμεν. ἀλλὰ δεῖ τῷ αὐτῷ κανόνι στοιχεῖν, τοῦτ' ἔστι τὸν αὐτὸν ἀγῶνα συντηρεῖν, τὸν αὐτὸν ἐπιδείκνυσθαι τρόπον, τὸ αὐτὸ φρονεῖν περὶ τε τῆς πολιτείας περὶ τε τῶν δογμάτων· ὡσπερ γὰρ ὅτι τῶν δογμάτων ἀλλοιώσας ἅπαντα κατέλυσε καὶ τὰ ἔμπροσθεν, οὕτω καὶ τῆς πολιτείας ὅτι μεταθέμενος καὶ καθυφεῖς καὶ μὴ τὴν αὐτὴν φυλάττων ἀκρίβειαν καὶ τὰ προλαβόντα ἐλυμήνατο. εἶτα ἵνα μὴ δόξη δυσκατόρθωτον καὶ δύσκολον ἐπιτάττειν τὸ δι' ὄλου τοῦ βίου ἀρεταῖς καὶ εὐσεβείᾳ συνασκεῖσθαι, ἐπάγει· μιμηταί μου γίνεσθε. ῥᾶστον, 629 φησίν, οὐδὲν ἀδύνατον ἀπαιτῶ· ἄνθρωπος κἀγὼ ὁμοιοπαθής· ὡς ὁράτέ με, οὕτω καὶ αὐτοὶ ἀγωνίζεσθε. Τῷ αὐτῷ στοιχεῖν κανόνι, τὸ αὐτὸ φρονεῖν. τὸ χωρίον τοῦτο ἢ προτροπῆς ἔστιν ἢ εὐχῆς. ἀλλ' εἰ μὲν προτροπῆς, λείπει τὸ δεῖ· δεῖ ὑμᾶς στοιχεῖν τῷ αὐτῷ κανόνι, τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἢ ὀφείλετε στοιχεῖν τῷ αὐτῷ κανόνι, ὀφείλετε τὸ αὐτὸ φρονεῖν. εἰ δὲ εὐχή, ἀπὸ κοινοῦ ληφθήσεται τὸ ἀποκαλύψει, οἶον· ἀποκαλύψει ὑμῖν τῷ αὐτῷ κανόνι στοιχεῖν καὶ ἐξῆς· οἶδε γὰρ ἄνευ θείας ῥοπῆς μηδὲν κατορθούμενον. Phil 3,17b–18 Σκοπεῖτε τοὺς οὕτως περιπατοῦντας. τὸ σκοπεῖτε νῦν οὐχὶ ἀντὶ τοῦ παραφυλάττεσθαι, ἀλλ' ἀντὶ τοῦ παραδείγματος· καὶ σκοπὸν ἑαυτοῖς τούτους ποιεῖσθε καὶ ἔχετε. Περιπατεῖν ἐνταῦθα τὸ βιοῦν καὶ πολιτεῦεσθαι λαμβάνει ἀπλῶς. ἐπειδὴ, φησί, πολλοὶ περιπατοῦσιν, εἰς διάκρισιν τῶν ὀρθῶς περιπατούντων καὶ μὴ, σκοπεῖτε τίνες περιπατοῦσι κατὰ τὸν τύπον ὃν περιεπατήσαμεν ἡμεῖς καὶ τούτοις ἔπεσθε. Phil 3,21 Ὅς μετασχηματῖσει. ἰσχυρὰν καὶ ἀναμφίλεκτον πίστιν τίθησι τοῦ πάντως μετασχηματισθῆναι τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν, ἂν μόνον βουλώμεθα, εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸ σύμμορφον τῆς δόξης αὐτοῦ. εἰ γὰρ, φησίν, ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς ἐπὶ τούτῳ παραγίνεται, τίς ἀμφισβητήσει ὅτι οὐ πάντως ἔσται τοῦτο; εἶτα θέλεις καὶ ἐτέραν ἀπόδειξιν; ὑποτάξαι ἑαυτῷ βούλεται πάντα· δεῖ γὰρ αὐτόν, φησί,

βασιλεύειν ἄχρις ἂν ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα, καί· ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα. εἰ οὖν αὐτὸς ὁ υἱὸς βασιλεύει, ἵνα ὑποτάξῃ αὐτῷ τὰ πάντα, καὶ πάντα ὑποταγήσεται αὐτῷ πάντως, δηλονότι καὶ τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν, ἄνπερ μόνον ἡμεῖς θελήσωμεν, ὑποταγήσεται αὐτῷ. ὑποτάσσεται δέ, ὅτε μηδὲν στασιῶδες καὶ πολέμιον πρὸς τὸν ὑποτάξαντα ἐν ἑαυτῷ φέρει, ἀλλὰ πάντα σύμφωνα καὶ συνάδοντα ἐν τε πίστει καὶ ἐν πολιτείᾳ. ὅταν δὲ οὕτως ὑποταγῇ αὐτῷ τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν, μετασχηματίζεται δηλονότι ἀπὸ τῆς ταπεινώσεως τῆς κατὰ τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὴν φθοράν, καὶ γίνεται σύμμορφον τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ. μάταιος ὁ φόβος. 630 οὐ δεῖ δὲ λέγειν ὅτι τῷ σώματι τοῦ υἱοῦ ὁ υἱὸς ὑποτάξῃ τὰ πάντα, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἑαυτῷ, ὁ εἰπὼν· ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς, ὡς καὶ ὁ Παῦλος ἀλλαχοῦ φησίν· δεῖ γὰρ αὐτὸν βασιλεύειν ἄχρις οὗ θῆ πάντας τοὺς ἐχθροὺς ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καί· ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα. τῶν οὖν θείων λογίων τρανῶς ταῦτα λεγόντων, πῶς οὐ δεῖ λέγειν ὅτι ὁ κύριος ἡμῶν καὶ σωτὴρ Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς αὐτός ἐστιν ὁ καὶ τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν μετασχηματίζων, καὶ ὁ ἐνεργῶν τὴν εἰς αὐτὸν τῶν πάντων ὑποταγήν; τοῦ δὲ υἱοῦ ὑποτάσσοντος καὶ ὁ πατήρ ὑποτάσσει· κοινὰ γὰρ τὰ πατρὸς καὶ υἱοῦ. Phil 4,11-18 Οὐχ ὅτι καθ' ὑστέρησιν. εἶπον ὅτι ἐχάρην ἐν κυρίῳ μεγάλως ὅτι ἀνεθάλετε τὸ ὑπὲρ ἑμοῦ φρονεῖν. ἀλλὰ μὴ νομίσητε, φησίν, εἰπεῖν με τοῦτο διὰ τὴν ὑστέρησιν ἣν εἶχον· ἐγὼ γάρ, φησί, ἔμαθον καὶ ἐξῆς. γεγυμνασμένος, φησίν, εἰμι ἐν πᾶσιν, καὶ οὐδὲ ὑστερούμενος δυσχεραίνω. ἐχάρην δὲ ὅμως ἐφ' ὑμῖν, ὅτι καλῶς ἐποιήσατε· κοινωνοὺς γὰρ ἑαυτοῦ τῆς ἐμῆς θλίψεως ποιήσαντες καὶ τῶν βραβείων κοινωνήσατε. διὰ τοῦτο ἐχάρην μεγάλως. Ἐπειδὴ εἶπεν ὅτι ἐχάρην μεγάλως, διότι ὑμεῖς καλῶς ἐποιήσατε συγκοινωνοὶ γεγονότες μοι τῆς θλίψεως, ἐπαναμιμνήσκει αὐτοὺς ὅτι ἀπ' ἀρχῆς ταύτην αὐτοῖς τὴν χάριν καὶ τὴν εὐεργεσίαν κατετίθετο, τὸ ἐξ αὐτῶν λαμβάνειν τὰ πρὸς τὴν χρείαν, καὶ κοινωνοὺς αὐτοὺς διὰ τούτου παρασκευάζειν καὶ τῶν διὰ Χριστὸν θλίψεων καὶ τῶν ἐπὶ τούτοις ἀποκειμένων βραβείων. μὴ γὰρ νομίσητε, φησίν, ὅτι νῦν διὰ τὸ μακρὰν με γενέσθαι καὶ ἐν τόπῳ ἐν ᾧ τὸ κήρυγμα ὡσπερ ἐν ὑμῖν οὐκ ἐπλατύνθη, οὐδ' εἰσὶν οἱ προθύμως οὕτως τὰ πρὸς χρείαν ἐπιχορηγοῦντες, διὰ τοῦτο τὴν ὑμῶν χορηγίαν ἀπεδεξάμην καὶ ἠξίωσα ὑμᾶς κοινωνοὺς καὶ τῆς θλίψεώς μου καὶ τῆς μισθαποδοσίας γενέσθαι. καὶ γὰρ καὶ ἐγγὺς ἔτι ὦν καὶ πολλοὺς ἔχων εἶπερ ἤθελον τοὺς χορηγοῦντας, ὑμᾶς προέκρινα· καὶ ἐξερχόμενος γὰρ ἀπὸ Μακεδονίας καὶ ἐν Θεσσαλονίκη ὑμᾶς ἠξίουσα χορηγοὺς εἶναι τῆς χρείας μου. μὴ νομίσητε δὲ ταῦτα λέγειν με καὶ ἐπαίρειν τὴν πρᾶξιν ὑμῶν ταύτην, ἵνα ἔτι καὶ ἔτι χορηγῆτε καὶ ταῖς χρείαις μου ὑπουργῆτε· τοσοῦτον γὰρ δέω διὰ τοῦτο εἰπεῖν αὐτά, ὅτι ἰδοὺ ἐγὼ λέγω· ἀπέχω πάντα, ἀντὶ τοῦ ἀπήλλαγμαί πρὸς πάντα τὰ πρὸς χρείαν. ἀπήλλαγμαί δὲ οἷον οὐκέτι χρείαν ἔχω τούτων. εἶτα ἵνα μὴ λυπήσῃ ὡς ἀπαξιῶν· οὐχί, φησίν, ἀλλ' ὅτι περισεύω καὶ ἐξῆς.